

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Полтавський національний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

«СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ГЕОГРАФІЯ)»

ПРОЄКТ

Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
за спеціальністю (предметною спеціальністю)
A4 Середня освіта (Географія)

ПОЛТАВА, 2026 р.

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра за спеціальністю А4 Середня освіта (Географія) розроблена з урахуванням положень Закону України «Про освіту», Закону України «Про фахову передвищу та вищу освіту», Стратегії розвитку вищої освіти України на 2022–2032 роки, Стратегії розвитку освіти Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка та інших нормативних документів.

Програма узгоджена з новим Професійним стандартом «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (2024), що є актуальною основою формування ключових компетентностей сучасного вчителя. В програмі враховано зміни у структурі професійних компетентностей та ролі освітньої програми у підготовці конкурентоспроможного, педагогічно майстерного й ціннісно зорієнтованого вчителя географії загальної середньої освіти.

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Географія)» зі спеціальності А4.07 Середня освіта (Географія) розроблена групою зі створення / оновлення освітньої програми у складі:

Прізвище, ім'я, по-батькові	Науковий ступінь та / або вчене звання, найменування посади (для сумісників – місце основної роботи, найменування посади)
Гарант освітньо-професійної програми	
Сарнавський Сергій Петрович	доктор філософії з наук про Землю, старший викладач кафедри географії, методики її навчання та туризму Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка
Члени робочої групи	
Вішнікіна Любов Петрівна	доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри географії, методики її навчання та туризму Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка
Шуканова Анжела Анатоліївна	кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри географії, методики її навчання та туризму Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка
Єрмаков Вячеслав Володимирович	кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри географії, методики її навчання та туризму Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка
Здоровенко Ольга Андріївна (здобувач вищої освіти)	здобувач освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності А4.07 Середня освіта (Географія) першого (бакалаврського) рівня освіти

Іващенко Анна В'ячеславівна (здобувачка вищої освіти)	здобувач освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності А4.07 Середня освіта (Географія) першого (бакалаврського) рівня освіти
Мироненко Леонід Леонідович (представник роботодавців)	кандидат педагогічних наук, заступник начальника управління, начальник відділу інституційного аудиту управління Державної служби якості освіти у Полтавській області
Білокінь Валентина Валеріївна (представник роботодавців)	директор Мачухівського ліцею Мачухівської сільської ради Полтавського району Полтавської області
Сорочан Валентина Сергіївна (представник роботодавців)	директор загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 20 імені Бориса Серги Полтавської міської ради Полтавської області
Каленіченко Леся Станіславівна (представник роботодавців)	директор Красногорівського ліцею Білоцерківської сільської ради Миргородського району Полтавської області.
Романчук Роман Станіславович (представник роботодавців)	вчитель географії загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 20 імені Бориса Серги Полтавської міської ради Полтавської області
Ярошенко Юлія Олександрівна	методист Комунального закладу «Полтавський обласний центр національно-патріотичного виховання, туризму і краєзнавства учнівської молоді Полтавської обласної ради»

**1. Профіль освітньої програми «Середня освіта (Географія)»
Profile of the educational program «Teacher Training (Geography)»**

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти	Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University
Офіційна назва освітньої програми	«Середня освіта (Географія)» «Teacher Training (Geography)»
Ступінь вищої освіти та назва освітньої кваліфікації мовою оригіналу	Бакалавр середньої освіти (Географія) Bachelor of Secondary Education (Geography)
Назва професійної кваліфікації мовою оригіналу	Вчитель географії Teacher of Geography
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, одиничний, 240 кредитів ЄКТС, термін навчання – 3 роки 10 місяців
Наявність акредитації	Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. Сертифікат про акредитацію освітньої програми № 360, дійсний до 16.06.2025. Продовжено - строк дії сертифікату до 01.07.2026 (Додаток 7 до протоколу № 2 (74) від 28.01.2025).
Цикл / рівень	перший (бакалаврський) рівень: НРК України – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQF-LLL – 6 рівень
Передумови	Повна загальна середня освіта; ОКР «молодший спеціаліст».
Мова(и) викладання	Українська мова
Термін дії освітньої програми	3 роки і 10 місяців
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://geography.pnpu.edu.ua/?page_id=4344
2 – Мета освітньої програми	
Набуття освітньої кваліфікації бакалавра у галузі «Освіта» предметної спеціальності «Середня освіта (Географія)», що охоплює змістовий і процесуальний компоненти фахової методики, які ґрунтуються на застосуванні сучасних дидактичних інструментів й різних форм педагогічної взаємодії у	

процесі формування ключових та предметних географічних компетентностей здобувачів загальної середньої освіти, який відповідає ключовим цінностям Нової української школи та професійного стандарту вчителя.

3 – Характеристика освітньої програми

Предметна область
(галузь знань,
спеціальність
(предметна
спеціальність)

Об'єкт вивчення: освітній процес із географії у закладах середньої освіти; зміст географічних наук як підґрунтя формування загальних і предметних географічних компетентностей здобувачів.

Цілі навчання: формування конкурентоспроможних фахівців з географії, здатних професійно здійснювати освітню діяльність у закладах загальної середньої освіти відповідно до сучасних освітніх стандартів. В процесі оволодіння основами психолого-педагогічних і географічних наук, дидактичними інструментами й різними формами педагогічної взаємодії у процесі формування загальних та предметних географічних компетентностей учнів, задля вирішення актуальних проблем професійної діяльності та самовдосконалення вчителя.

Теоретичний зміст предметної області: охоплює інтегровану психолого-педагогічну, методичну та географічну підготовку майбутнього вчителя географії відповідно до вимог сучасного освітнього простору. Він включає базові знання із загальної, регіональної фізичної та соціально-економічної географії; теоретичні засади та прикладні аспекти психології, педагогіки, педагогічної майстерності, методики навчання географії та організації позашкільної географічної освіти. Застосування зазначених знань і навичок в освітньому процесі забезпечує ефективне формування в учнів ключових, міжпредметних та предметних географічних компетентностей відповідно до цілей Нової української школи.

Методи, методики та технології: теоретичні та емпіричні методи географічних й педагогічних досліджень, методики і технології навчання географії, що ґрунтуються на застосуванні сучасних методичних прийомів, засобів і форм організації пізнавальної діяльності здобувачів середньої освіти у процесі компетентнісного, діяльнісного, індивідуально зорієнтованого навчання географії.

Інструменти та обладнання: метеорологічні, геодезичні прилади і обладнання; навчальні моделі;

	навчальні колекції; інформаційно-комунікаційні системи.
Тип, орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	<p>Вища освіта в галузі знань «Освіта» зі спеціальності «Середня освіта» предметної спеціальності «Середня освіта (Географія)».</p> <p><u>Ключові слова</u>: освітній процес, заклади загальної середньої освіти, географія, всебічний розвиток особистості, компетентнісне навчання географії, педагогічна майстерність.</p>
Особливості програми	<p>Спрямованість професійного саморозвитку майбутнього вчителя на досягнення педагогічної майстерності.</p> <p>Переважання прикладної спрямованості освітнього процесу, яка реалізується внаслідок:</p> <ul style="list-style-type: none"> – поєднання аудиторної і самостійної навчальної діяльності студентів із виїзними навчальними практиками з географії; – спрямування виробничої педагогічної практики на проектування і проведення компетентнісно-формувальних уроків географії; – формування здатності щодо організації позакласної та позашкільної краєзнавчої діяльності шляхом участі студентів у плануванні, підготовці та проведенні географічних заходів; – можлива академічна мобільність та стажування у закладах освіти України.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	<p>Назва виду професійної діяльності згідно Національного класифікатора України ДК 003:2010 «Класифікатор професій» - Викладачі закладів загальної середньої освіти</p> <p>Назва професії та її код - 2320 Вчитель закладу загальної середньої освіти;</p> <p>Назва типових посад – посада педагогічного працівника; вчитель; викладач</p>
Подальше навчання	<p>Випускник може продовжувати навчання на другому (магістерському) рівні та підвищувати свій професійний рівень і набувати часткових кваліфікацій за іншими спеціальностями в системі післядипломної педагогічної освіти.</p>
5 – Викладання та оцінювання	

Викладання та навчання	<p>Основними підходами до навчання є компетентнісний, діяльнісний, студентоцентризований та прикладний, що націлені на підвищення ефективності освітнього процесу. Викладання та навчання проводиться у формі лекцій, практичних занять, виробничої педагогічної й навчальних практик, курсової роботи, що передбачає активізацію пошуково-творчої діяльності студентів.</p> <p>Організація дуальної форми здобуття вищої освіти в Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка передбачено положенням: http://pnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/07/polozhennya-pro-zdobuttya-vyshhoyi-osvity-za-dualnoyu-formoyu-navchannya-u-pnpu-imeni-v.-g.-korolenka.pdf</p>
Оцінювання	<p>Поточний та підсумковий контроль. Екзамени, заліки, захист звіту з практик, захист курсової роботи, атестаційні екзамени.</p>
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	<p>Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в професійній діяльності у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з географічних і психолого-педагогічних наук, теорії та методики навчання географії, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах середньої освіти.</p>
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і економічні й політичні досягнення суспільства на основі розуміння перебігу історичних процесів, становлення світоглядних ідей та філософського осягнення дійсності.</p> <p>ЗК3. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.</p> <p>ЗК4. Здатність до пошуку, оброблення і аналізу інформації з різних джерел, до використання інформаційних й комунікативних технологій і оволодіння сучасними знаннями упродовж життя.</p>

	<p>ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово та формувати в учнів мовні комунікативні уміння і навички.</p> <p>ЗК6. Здатність спілкуватися іноземною мовою у професійному колі.</p> <p>ЗК7. Здатність працювати автономно і команді на основі ініціативності та підприємництва й формувати такі вміння в учнів.</p> <p>ЗК8. Здатність застосовувати набуті знання та вміння у практичній діяльності.</p> <p>ЗК9. Спроможність дотримуватися норм здорового способу життя, використовувати різні види та форми рухової активності та впроваджувати їх у особисту та професійну діяльність.</p> <p>ЗК10. Здобуття додаткових компетентностей, передбачених Типовою програмою теоретичної підготовки базової загальновійськової підготовки, затвердженою Генеральним штабом Збройних Сил України, необхідних для належного виконання військових обов'язків у запасі в мирний час, обов'язків військової служби у воєнний час та для майбутньої професійної діяльності</p>
<p>Фахові компетентності (ФК)</p>	<p>ФК1. Здатність демонструвати знання про структуру географії, предмет її дослідження, місце і зв'язки в системі наук, етапи історії розвитку, значення для суспільства.</p> <p>ФК2. Здатність до пошуку джерел географічної інформації, її наукового опрацювання та використання у професійній діяльності, зокрема із застосуванням сучасних інформаційних технологій.</p> <p>ФК3. Здатність використовувати поняття, концепції, парадигми, теорії географії для характеристики природних та суспільних явищ і процесів на різних просторових рівнях.</p> <p>ФК4. Здатність аналізувати будову та властивості геосфер Землі, пояснювати особливості фізико-географічних об'єктів і процесів, а також виявляти взаємозв'язки між компонентами ландшафтів.</p> <p>ФК5. Здатність пояснювати закономірності територіальної організації суспільного виробництва в умовах інтеграційних процесів у регіонах світу.</p> <p>ФК6. Здатність усвідомлювати сутність взаємозв'язків між природним середовищем та людиною, розуміти та</p>

пояснювати наслідки антропогенного впливу на довкілля.

ФК7. Здатність встановлювати роль і місце України у сучасному світі в контексті географічних чинників її розвитку, аналізувати і пояснювати особливості геопросторової організації природи, населення і господарства.

ФК8. Здатність аналізувати закономірності територіальної організації життєдіяльності населення світу та України в контексті загострення демографічних проблем.

ФК9. Здатність оцінювати сучасний стан, тенденції і проблеми соціально-економічного розвитку України та регіонів світу.

ФК10. Здатність виконувати польові дослідження природних і суспільних об'єктів та процесів, інтерпретувати отримані результати досліджень, застосовувати їх у професійній діяльності.

ФК11. Здатність застосовувати сучасні педагогічні підходи, що сприяють формуванню цілісного світогляду й розвитку критичного мислення учнів.

ФК12. Здатність застосовувати знання з психології та педагогіки з метою організації навчально-виховного процесу та вдосконалення власної педагогічної майстерності.

ФК13. Здатність аналізувати, добирати та ефективно застосовувати сучасні педагогічні технології й методики навчання географії з метою навчання, виховання та розвитку учнів.

ФК14. Здатність здійснювати педагогічну підтримку осіб з особливими освітніми потребами, забезпечення в освітньому середовищі сприятливих умов для кожного учня, залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

ФК15. Здатність здійснювати формувальне та підсумкове оцінювання навчальних досягнень учнів, моніторинг результатів оцінювання учнів на засадах компетентнісного підходу.

ФК16. Здатність здійснювати рефлексію та моніторинг власної педагогічної діяльності з метою її вдосконалення і визначення індивідуальних професійних потреб.

ФК17. Здатність ефективно використовувати наявні та створювати нові цифрові освітні ресурси в освітньому процесі.

	<p>ФК18. Здатність упроваджувати компетентнісний, діяльнісний та індивідуальний підхід у процесі проектування й проведення навчальних занять із географії.</p> <p>ФК19. Здатність реалізовувати краєзнавчий підхід на уроках географії, проектувати та проводити позакласну та позашкільну роботу на його засадах.</p>
7 – Програмні результати навчання	
<p>Програмні результати навчання (ПРН)</p>	<p>ПРН1. Знати свої права і громадянські обов'язки, усвідомлювати цінності вільного (демократичного) суспільства та верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні, дотримуватися принципів доброчесності.</p> <p>ПРН2. Вільно і професійно спілкуватися державною мовою, володіти сучасною фаховою термінологією, а також користуватися іноземною мовою для професійної діяльності.</p> <p>ПРН3. Уміти працювати автономно і в команді, мати навички міжособистісної взаємодії та формувати такі вміння в учнів.</p> <p>ПРН4. Уміти збирати, обробляти та критично аналізувати інформацію з різних джерел, зокрема картографічних і цифрових, застосовувати інформаційно-комунікаційні технології, геоінформаційні системи та цифрові інструменти у освітньому процесі з географії.</p> <p>ПРН5. Знати та розуміти основні концепції, теорії та загальну структуру географічної науки, предмет її дослідження, місце і зв'язки в системі наук.</p> <p>ПРН6. Знати і вміти застосовувати географічну термінологію й номенклатуру у процесі характеристики природно-територіальних та суспільно-територіальних комплексів різних просторових рівнів, а також розв'язувати географічні задачі різного рівня складності.</p> <p>ПРН7. Уміти здійснювати комплексний аналіз фізико-географічних процесів і природно-територіальних комплексів на глобальному, регіональному та локальному рівнях із використанням картографічних матеріалів і наукових методів.</p> <p>ПРН8. Знати, розуміти і пояснювати природничо-географічні процеси, аналізувати у процесі навчання географії в закладах середньої освіти.</p> <p>ПРН9. Пояснювати зміни, які відбуваються у географічному середовищі під впливом антропогенних</p>

чинників, формулювати наслідки діяльності людини у довкіллі, встановлюючи їхній взаємозв'язок із соціально-економічними умовами, прогножуючи зміни під впливом природних та антропогенних чинників.

ПРН10. Знати, розуміти і пояснювати суспільно-географічні процеси, аналізувати територіальну організацію життєдіяльності населення, оцінювати сучасний стан і тенденції соціально-економічного розвитку України та світу.

ПРН11. Уміти здійснювати пошук інформації, аналізувати її щодо закономірностей розвитку галузей господарства, давати оцінку сферам життєдіяльності населення України та світу.

ПРН12. Вміти формувати мотивацію та організувати пізнавальну діяльність учнів на підґрунті їхніх вікових та індивідуальних особливостей, розвивати вміння керувати власним емоційним станом.

ПРН13. Уміти самостійно вести фізико-географічні й суспільно-географічні дослідження, необхідні для організації практичних занять із географії в закладах середньої освіти та у позашкільній діяльності.

ПРН14. Здійснювати інтегроване навчання учнів із застосуванням індивідуального та диференційованого підходу до організації освітнього процесу, включно з дистанційним і змішаним навчанням, а також розробляти та використовувати цифрові освітні ресурси для підвищення ефективності навчання.

ПРН15. Вміти здійснювати рефлексію і моніторинг власної педагогічної діяльності та визначати умови й ресурси професійного розвитку упродовж життя.

ПРН16. Знати, розуміти і вміти застосовувати в освітньому процесі сучасні методи обробки даних, зокрема, геоінформаційні технології, використовувати наявні та створювати нові електронні ресурси.

ПРН17. Проектувати різні форми і види навчально-пізнавальної діяльності учнів відповідно змодельованим результатам навчання та здійснювати формувальне та підсумкове оцінювання, прищеплювати управлінські навички планування, аналізу, прогнозування освітньої діяльності.

ПРН18. Уміти аналізувати сучасні освітні підходи й технології навчання географії з метою створення сприятливого освітнього середовища та надання

	<p>підтримки учням, зокрема з особливими освітніми потребами.</p> <p>ПРН19. Діяти у відповідності до норм здорового способу життя та формувати в здобувачів середньої освіти уміння їх дотримуватись.</p> <p>ПРН20. Проектувати урочну, позаурочну та позашкільну навчально-виховну роботу вчителя на підґрунті краєзнавчого підходу до навчання географії.</p> <p>ПРН21. Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію з учнями, застосовуючи диференційовані та інтегровані педагогічні підходи, сприяти розвитку їхньої критичної свідомості, глобальної громадянської позиції та активної життєвої позиції, формувати здатність до системного мислення і відповідального ставлення до проблем сталого розвитку через використання проблемно-орієнтованих та проектних методів навчання.</p> <p>ПРН22. Демонструвати патріотизм і військову дисципліну, знання основ та нормативно-правових актів військової служби, норм міжнародного гуманітарного права, володіти навичками роботи з озброєнням, технікою та надання домедичної допомоги.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	<p>Забезпечення викладання лекційних занять кандидатами наук, докторами філософії та докторами наук, проведення практичних занять науково-педагогічними працівниками з високим рівнем наукової та професійної активності. Викладачі кафедри географії, методики її навчання та туризму мають багаторічний досвід роботи в закладах вищої та середньої освіти, є авторами шкільних підручників, навчально-методичних видань, зокрема, для вчителів із компетентнісного навчання географії. Необхідний рівень професіоналізму викладачів забезпечується підвищенням кваліфікації, стажуванням, в т. ч. закордонними, участю у сертифікатних програмах, а також використанням цифрових технологій та інноваційних методик у навчанні.</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Забезпечення відповідно до ліцензійних умов повною мірою навчальними приміщеннями, спортивними залами, приміщеннями для науково-педагогічних працівників, бібліотекою, гуртожитками, буфетами, медичним пунктом.</p> <p>Викладання навчальних дисциплін освітньо-професійної програми «Середня освіта (Географія)»</p>

	<p>здійснюється в спеціалізованих кабінетах. Площі приміщень, що використовуються у навчальному процесі, відповідають санітарним нормам, вимогам правил пожежної безпеки.</p> <p>Для організації освітнього процесу використовуються музейні і навчальні комплекси-кабінети на факультеті історії та географії, факультеті природничих наук та менеджменту («Еволюційної зоології», «Загальної і регіональної геології імені В. І. Вернадського», «Меморіальна аудиторія імені І. А. Зязюна», кімнати-музею В. О. Сухомлинського, Історії факультету, Короленківський центр країнознавства, ботанічний сад, спеціалізовані кабінети – етнографії, загального землезнавства, фізичної географії, інноваційних освітніх технологій, картографії та ГІС-технологій, комп'ютерний клас. В аудиторіях наявний бездротовий доступ до мережі Інтернет, мультимедійне обладнання.</p>
<p>Інформаційне та навчально-методичне забезпечення</p>	<p>Офіційний сайт ПНПУ імені В. Г. Короленка http://pnpu.edu.ua/ містить інформацію про освітні програми, навчальну, наукову і виховну діяльність, структурні підрозділи, правила прийому, контакти тощо. Офіційний сайт факультету історії та географії http://historic.pnpu.edu.ua/ містить інформацію про освітню (розклад занять, про організацію вивчення вибіркокових дисциплін тощо), наукову діяльність, міжнародне співробітництво, культурно-мистецьке життя, інфраструктуру кампусу тощо. Офіційний сайт кафедри географії, методики її навчання та туризму http://geography.pnpu.edu.ua/ містить інформацію про науково-педагогічних працівників кафедри, результати моніторингу якості освіти, освітній контент, інформацію для абітурієнтів і студентів, про випускників ОП, контакти тощо.</p> <p>Фонди бібліотеки імені М. А. Жовтобрюха Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, до складу якої входить три читальних зали, містять підручники, навчальні посібники, періодичні фахові видання, довідкову та іншу навчальну літературу. Обсяг фондів є достатнім для самостійної та індивідуальної роботи студентів денної та заочної форм навчання. Здобувачі мають можливість користуватися фондами електронної бібліотеки http://elcat.pnpu.edu.ua/, до складу якої входять наукові та науково-методичні публікації провідних вітчизняних і</p>

	<p>зарубіжних науковців, функціонує Інституційний репозитарій http://dspace.pnpu.edu.ua/, який містить статті з наукових видань університету, матеріали конференцій, монографії, патенти, навчально-методичні та інші видання.</p> <p>Наявність усіх освітніх компонентів, передбачених освітньою програмою, навчально-методичним забезпеченням встановленого зразка.</p> <p>Наявність угод із базами, де передбачено проходження бакалаврами навчальних і виробничих практик.</p>
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	<p>Можлива, за бажанням студента. Відповідно до Положення про внутрішню академічну мобільність студентів Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка http://pnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/03/polozhennya-vnutrishnya-mobilnist.pdf та укладених договорів.</p>
Міжнародна кредитна мобільність	<p>Можлива, за бажанням студента. Відповідно до Положення про академічну мобільність в ПНПУ імені В. Г. Короленка http://pnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/polozhennya-pro-akademichnu-mobilnist_2020.pdf та укладених договорів http://pnpu.edu.ua/education-abroad</p>
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	<p>Навчання іноземних здобувачів вищої освіти проводиться на загальних умовах з додатковою мовною підготовкою.</p>

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент освітньої програми «Середня освіта (Географія)»

Код о/к	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
1. ОBOB'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ ТА ПРАКТИКИ			
1.1. Загальна підготовка			
OK.1	Ділова українська мова	3	залік
OK.2	Університетська освіта та академічне письмо	3	залік
OK.3	Підприємництво та фінансова грамотність	3	залік
OK.4	Фізичне виховання	3	залік
OK.5	Філософія	3	залік
OK.6	Українська державність і культура в контексті європейської історії		залік
OK.6.1	Історія української державності та національної культури	2	
OK.6.2	Історія європейської цивілізації та Україна	1	
OK.7	Іноземна мова в академічному середовищі	6	залік, залік
OK.8	Безпекознавство з основами домедичної допомоги		залік
OK.8.1	Безпекознавство	2	
OK.8.2	Основи домедичної допомоги	1	
Всього		27	
1.2. Професійна підготовка			
OK.9	Психологія	5	екзамен
OK.10	Педагогіка	6	екзамен
OK.11	Основи інклюзивної освіти	3	залік
OK.12	Методика виховної роботи	3	залік
OK.13	Основи педагогічної майстерності	4	залік
OK.14	Загальне землезнавство та основи геоекології	6	екзамен
OK.15	Геолого-геоморфологічна складова шкільних курсів географії	5	залік
OK.16	Картографія з основами топографії	6	екзамен
OK.17	Основи гідрології та метеорології	6	екзамен
OK.18	Науково-теоретичні основи географії	5	залік
OK.19	Основи ландшафтознавства та антропізація ландшафтів	3	екзамен
OK.20	Геоінформаційні технології в географії	7	залік, екзамен
OK.21	Шкільне географічне краєзнавство	5	екзамен
OK.22	Сталий розвиток і раціональне природокористування	8	екзамен
OK.23	Природнича географія материків та океанів	11	залік, екзамен
OK.24	Соціальна та економічна географія України	8	екзамен
OK.25	Природнича географія України	8	залік, екзамен
OK.26	Економічна та соціальна географія світу	10	екзамен, екзамен
OK.27	Методика навчання географії	10	екзамен, екзамен
OK.28	Географія Полтавщини	3	залік
OK.29	Курсова робота з методики навчання географії	3	д. залік
OK.30	Навчальна комплексна практика з польових географічних досліджень	3	д. залік

ОК.31	Навчальна педагогічна практика	3	д. залік
ОК.32	Навчальна практика з географії України	3	д. залік
ОК.33	Навчальна практика з педагогічної майстерності	1,5	д. залік
ОК.34	Навчальна практика з соціально-економічної географії	1,5	д. залік
ОК.35	Виробнича педагогічна практика	15	д. залік
ОК.36	Атестація	3	
Всього		150	
1.3. Вибіркова освітня компонента			
ВОК	Базова загальновійськова підготовка (теоретична підготовка)	3	д. залік
Всього		3	
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ			
ВК.1	Дисципліна за вибором студента	3	залік
ВК.2	Дисципліна за вибором студента	3	залік
ВК.3	Дисципліна за вибором студента	3	залік
ВК.4	Дисципліна за вибором студента	3	залік
ВК.5	Дисципліна за вибором студента	3	залік
ВК.6	Дисципліна за вибором студента	3	залік
ВК.7	Дисципліна за вибором студента	3	залік
ВК.8	Дисципліна за вибором студента	3	залік
ВК.9	Дисципліна за вибором студента	3	залік
ВК.10	Дисципліна за вибором студента	3	залік
ВК.11	Дисципліна за вибором студента	3	залік
ВК.12	Дисципліна за вибором студента	3	залік
ВК.13	Дисципліна за вибором студента	3	залік
ВК.14	Дисципліна за вибором студента	3	залік
ВК.15	Дисципліна за вибором студента	3	залік
ВК.16	Дисципліна за вибором студента	3	залік
ВК.17	Дисципліна за вибором студента	3	залік
ВК.18	Дисципліна за вибором студента	3	залік
ВК.19	Дисципліна за вибором студента	3	залік
ВК.20	Дисципліна за вибором студента	3	залік
Всього		60	

2.2. Структура освітньої програми «Середня освіта (Географія)»

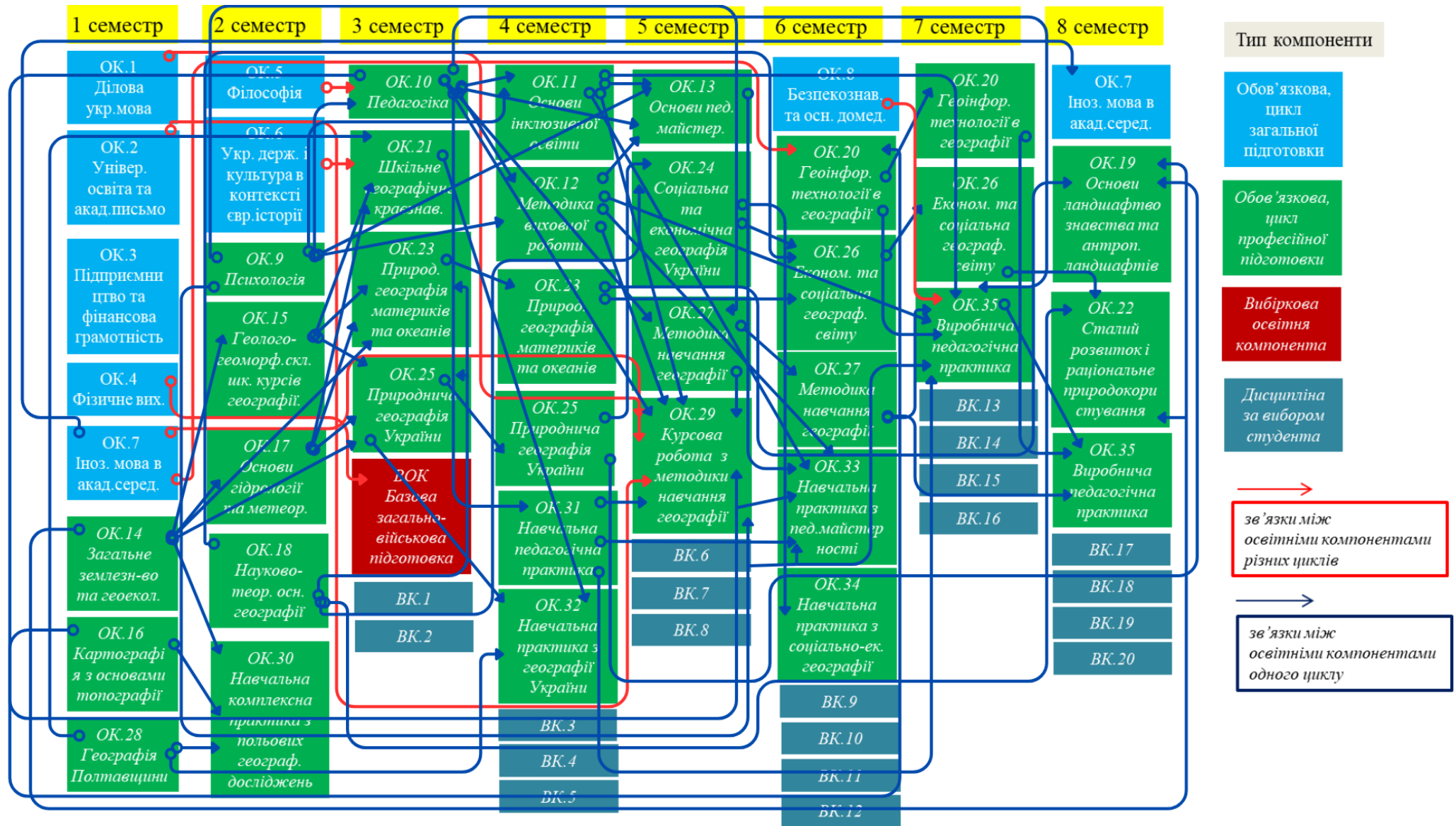
№ з/п	Код о/к	Назва компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Тип компоненти
<i>I семестр</i>			
1	ОК.1	Ділова українська мова	Обов'язкова, цикл загальної підготовки
2	ОК.2	Університетська освіта та академічне письмо	Обов'язкова,

			цикл загальної підготовки
3	ОК.3	Підприємництво та фінансова грамотність	Обов'язкова, цикл загальної підготовки
4	ОК.4	Фізичне виховання	Обов'язкова, цикл загальної підготовки
5	ОК.7	Іноземна мова в академічному середовищі	Обов'язкова, цикл загальної підготовки
6	ОК.14	Загальне землезнавство та основи геоекології	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
7	ОК.16	Картографія з основами топографії	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
8	ОК.28	Географія Полтавщини	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
<i>II семестр</i>			
9	ОК.5	Філософія	Обов'язкова, цикл загальної підготовки
10	ОК.6.1	Історія української державності та національної культури	Обов'язкова, цикл загальної підготовки
11	ОК.6.2	Історія європейської цивілізації та Україна	Обов'язкова, цикл загальної підготовки
12	ОК.9	Психологія	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
13	ОК.15	Геолого-геоморфологічна складова шкільних курсів географії	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
14	ОК.17	Основи гідрології та метеорології	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
15	ОК.18	Науково-теоретичні основи географії	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
16	ОК.30	Навчальна комплексна практика з польових географічних досліджень	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
<i>III семестр</i>			
17	ОК.10	Педагогіка	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
18	ОК.21	Шкільне географічне краєзнавство	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
19	ОК.23	Природнича географія материків та океанів	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
20	ОК.25	Природнича географія України	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
21	ВОК	Базова загальновійськова підготовка (теоретична підготовка)	Вибіркова освітня компонента
22	ВК.1	Дисципліна за вибором студента	Вибіркова
23	ВК.2	Дисципліна за вибором студента	Вибіркова
<i>IV семестр</i>			
24	ОК.11	Основи інклюзивної освіти	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
25	ОК.12	Методика виховної роботи	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
26	ОК.23	Природнича географія материків та океанів	Обов'язкова, цикл професійної підготовки

27	ОК.25	Природнича географія України	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
28	ОК.31	Навчальна педагогічна практика	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
29	ОК.32	Навчальна практика з географії України	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
30	ВК.3	Дисципліна за вибором студента	Вибіркова
31	ВК.4	Дисципліна за вибором студента	Вибіркова
32	ВК.5	Дисципліна за вибором студента	Вибіркова
<i>V семестр</i>			
33	ОК.13	Основи педагогічної майстерності	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
34	ОК.24	Соціальна та економічна географія України	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
35	ОК.27	Методика навчання географії	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
36	ОК.29	Курсова робота з методики навчання географії	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
37	ВК.6	Дисципліна за вибором студента	Вибіркова
38	ВК.7	Дисципліна за вибором студента	Вибіркова
39	ВК.8	Дисципліна за вибором студента	Вибіркова
<i>VI семестр</i>			
39	ОК.8.1	Безпекознавство	Обов'язкова, цикл загальної підготовки
40	ОК.8.2	Основи домедичної допомоги	Обов'язкова, цикл загальної підготовки
41	ОК.20	Геоінформаційні технології в географії	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
42	ОК.26	Економічна та соціальна географія світу	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
43	ОК.27	Методика навчання географії	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
44	ОК.33	Навчальна практика з педагогічної майстерності	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
45	ОК.34	Навчальна практика з соціально-економічної географії	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
46	ВК.9	Дисципліна за вибором студента	Вибіркова
47	ВК.10	Дисципліна за вибором студента	Вибіркова
48	ВК.11	Дисципліна за вибором студента	Вибіркова
49	ВК.12	Дисципліна за вибором студента	Вибіркова
<i>VII семестр</i>			
50	ОК.20	Геоінформаційні технології в географії	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
51	ОК.26	Економічна та соціальна географія світу	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
52	ОК.35	Виробнича педагогічна практика	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
53	ВК.13	Дисципліна за вибором студента	Вибіркова
54	ВК.14	Дисципліна за вибором студента	Вибіркова
55	ВК.15	Дисципліна за вибором студента	Вибіркова
56	ВК.16	Дисципліна за вибором студента	Вибіркова

<i>VIII семестр</i>			
57	ОК.07	Іноземна мова в академічному середовищі	Обов'язкова, цикл загальної підготовки
58	ОК.19	Основи ландшафтознавства та антропізація ландшафтів	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
59	ОК.22	Сталий розвиток і раціональне природокористування	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
60	ОК.35	Виробнича педагогічна практика	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
61	ВК.17	Дисципліна за вибором студента	Вибіркова
62	ВК.18	Дисципліна за вибором студента	Вибіркова
63	ВК.19	Дисципліна за вибором студента	Вибіркова
64	ВК.20	Дисципліна за вибором студента	Вибіркова

2.3. Структурно-логічна схема ОП

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

<p>Форми атестації здобувачів вищої освіти</p>	<p>Атестація випускників освітньо-професійної програми здійснюється у формі атестаційних екзаменів із професійно-педагогічної та професійно-предметної підготовки. Атестація здійснюється відкрито і публічно.</p>
<p>Вимоги до атестаційного екзамену із професійно-педагогічної підготовки</p>	<p>Атестаційний екзамен спрямований на перевірку теоретичних знань та практичних умінь майбутніх фахівців із циклу психолого-педагогічних дисциплін, що дозволяє скласти достатньо повне уявлення щодо готовності до здійснення професійно-педагогічної діяльності в закладах середньої освіти. Кожен білет містить питання із психолого-педагогічних дисциплін професійної підготовки: «Педагогіка», «Психологія», «Основи педагогічної майстерності», «Основи інклюзивної освіти», «Методика виховної роботи».</p> <p>Атестаційний екзамен складається з двох частин: із теоретичної – усна відповідь на теоретичне питання перед екзаменаційною комісією та практичної – розв’язання завдань, що дозволяють перевірити рівень сформованості відповідних умінь та навичок.</p>
<p>Вимоги до атестаційного екзамену із професійно-предметної підготовки</p>	<p>Атестаційний екзамен має на меті перевірку рівня сформованості професійних предметних компетентностей, набутих студентами у процесі вивчення освітніх компонентів професійної підготовки: «Загальне землезнавство», «Геолого-геоморфологічна складова шкільних курсів географії», «Основи гідрології та метеорології», «Геоінформаційні технології в географії», «Картографія з основами топографії», «Шкільне географічне краєзнавство», «Фізична географія України», «Географія материків та океанів», «Соціальна та економічна географія України», «Економічна та соціальна географія світу», «Основи ландшафтознавства та антропогенізація ландшафтів», «Географія Полтавщини», «Методика навчання географії», «Науково-теоретичні основи географії», «Сталий розвиток і раціональне природокористування».</p> <p>Атестація здійснюється відкрито і публічно.</p>
<p>Процедура присвоєння професійної кваліфікації</p>	<p>При розробці освітньої програми за основу бралися вимоги Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (Наказ Міністерства освіти і науки України №1225 від 29 серпня 2024 року), що є актуальною основою формування ключових компетентностей сучасного вчителя. В програмі враховано зміни у структурі професійних компетентностей та ролі освітньої програми у підготовці конкурентоспроможного, педагогічно майстерного й ціннісно зорієнтованого вчителя географії загальної середньої освіти. Загальні та професійні компетентності (трудова функція), визначені в ньому, формуються у здобувачів у процесі аудиторного та самостійного навчання, практичної підготовки, рівень їхнього набуття з’ясовується в ході поточного та підсумкового оцінювання / атестації.</p> <p>До процедури й системи присвоєння професійної кваліфікації залучаються зовнішні й внутрішні стейкхолдери.</p>

За результатами атестаційних екзаменів приймається рішення про присвоєння освітньої кваліфікації: бакалавр середньої освіти за предметною спеціальністю «Географія», професійної кваліфікації – вчитель географії закладу загальної середньої освіти.

4. Матриця відповідності програмних компетентностей освітньо-професійної програми «Середня освіта (Географія)» дескрипторам НРК

Класифікація компетентностей за РНК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Загальні компетентності				
ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	+			+
ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і економічні й політичні досягнення суспільства на основі розуміння перебігу історичних процесів, становлення світоглядних ідей та філософського осягнення дійсності.	+		+	+
ЗК3. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.	+		+	+
ЗК4. Здатність до пошуку, оброблення і аналізу інформації з різних джерел, до використання інформаційних й комунікативних технологій і оволодіння сучасними знаннями упродовж життя.		+	+	
ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово та формувати в учнів мовні комунікативні уміння і навички.		+	+	
ЗК6. Здатність спілкуватися іноземною мовою у професійному колі.		+	+	
ЗК7. Здатність працювати автономно і команді на основі ініціативності та підприємництва й формувати такі вміння в учнів.		+	+	+
ЗК8. Здатність застосовувати набуті знання та вміння у практичній діяльності.		+		+
ЗК9. Спроможність дотримуватися норм здорового способу життя, використовувати різні види та форми рухової активності та впроваджувати їх у особисту та професійну діяльність.		+		+
ЗК10. Здобуття додаткових компетентностей, передбачених Типовою програмою теоретичної підготовки базової загальної середньої освіти,	+	+	+	+

затвердженою Генеральним штабом Збройних Сил України, необхідних для належного виконання військових обов'язків у запасі в мирний час, обов'язків військової служби у воєнний час та для майбутньої професійної діяльності.				
Спеціальні (фахові) компетентності				
ФК1. Здатність демонструвати знання про структуру географії, предмет її дослідження, місце і зв'язки в системі наук, етапи історії розвитку, значення для суспільства.	+			
ФК2. Здатність до пошуку джерел географічної інформації, її наукового опрацювання та використання у професійній діяльності, зокрема із застосуванням сучасних інформаційних технологій.		+	+	
ФК3. Здатність використовувати поняття, концепції, парадигми, теорії географії для характеристики природних та суспільних явищ і процесів на різних просторових рівнях.	+	+		
ФК4. Здатність аналізувати будову та властивості геосфер Землі, пояснювати особливості фізико-географічних об'єктів і процесів, а також виявляти взаємозв'язки між компонентами ландшафтів.	+	+		
ФК5. Здатність пояснювати закономірності територіальної організації суспільного виробництва в умовах інтеграційних процесів у регіонах світу.	+	+		
ФК6. Здатність усвідомлювати сутність взаємозв'язків між природним середовищем та людиною, розуміти та пояснювати наслідки антропогенного впливу на довкілля.	+	+		
ФК7. Здатність встановлювати роль і місце України у сучасному світі в контексті географічних чинників її розвитку, аналізувати і пояснювати особливості геопросторової організації природи, населення і господарства.	+	+		+
ФК8. Здатність аналізувати закономірності територіальної організації життєдіяльності населення світу та України в контексті загострення демографічних проблем.	+	+		
ФК9. Здатність оцінювати сучасний стан, тенденції і проблеми соціально-економічного розвитку України та регіонів світу.	+	+		

ФК10. Здатність виконувати польові дослідження природних і суспільних об'єктів та процесів, інтерпретувати отримані результати досліджень, застосовувати їх у професійній діяльності.		+	+	+
ФК11. Здатність застосовувати сучасні педагогічні підходи, що сприяють формуванню цілісного світогляду й розвитку критичного мислення учнів.		+	+	
ФК12. Здатність застосовувати знання з психології та педагогіки з метою організації навчально-виховного процесу та вдосконалення власної педагогічної майстерності.	+	+	+	
ФК13. Здатність аналізувати, добирати та ефективно застосовувати сучасні педагогічні технології й методики навчання географії з метою навчання, виховання та розвитку учнів.		+	+	+
ФК14. Здатність здійснювати педагогічну підтримку осіб з особливими освітніми потребами, забезпечення в освітньому середовищі сприятливих умов для кожного учня, залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.		+	+	+
ФК15. Здатність здійснювати формувальне та підсумкове оцінювання навчальних досягнень учнів, моніторинг результатів оцінювання учнів на засадах компетентнісного підходу.		+	+	
ФК16. Здатність здійснювати рефлексію та моніторинг власної педагогічної діяльності з метою її вдосконалення і визначення індивідуальних професійних потреб.		+	+	+
ФК17. Здатність ефективно використовувати наявні та створювати нові цифрові освітні ресурси в освітньому процесі.	+	+		
ФК18. Здатність упроваджувати компетентнісний, діяльнісний та індивідуальний підхід у процесі проектування й проведення навчальних занять із географії.		+	+	+
ФК19. Здатність реалізовувати краєзнавчий підхід на уроках географії, проектувати та проводити позакласну та позашкільну роботу на його засадах.	+	+	+	

**6.1. Матриця відповідності програмних компетентностей вимогам професійного стандарту
«Вчитель закладу загальної середньої освіти»**

Програмні компетентності	Компетентності професійного стандарту																			
	Загальні					Професійні														
	З1	З2	З3	З4	З5	А1	А2	А3	Б1	Б2	Б3	В1	В2	В3	Г1	Г2	Г3	Д1	Д2	Д3
ЗК1	+			+																
ЗК2	+		+																	
ЗК3	+	+		+	+															
ЗК4				+	+														+	
ЗК5			+			+														
ЗК6						+														
ЗК7		+			+					+	+									
ЗК8							+												+	
ЗК9										+										
ФК1							+													
ФК2					+		+	+												
ФК3							+													
ФК4							+													
ФК5							+													
ФК6							+													
ФК7							+													
ФК8			+				+													
ФК9							+						+							
ФК10				+			+												+	
ФК11				+			+		+					+					+	
ФК12							+		+						+	+			+	+
ФК13							+		+		+	+				+	+		+	
ФК14		+					+		+		+	+					+			
ФК15							+				+				+		+			
ФК16							+					+							+	+
ФК17					+			+		+									+	
ФК18		+		+	+		+							+		+				
ФК19		+			+		+							+		+				

**7. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН)
відповідним компонентам освітньо-професійної програми «Середня освіта (Географія)»**

ПРН / навчальні дисципліни	ПРН 1	ПРН 2	ПРН 3	ПРН 4	ПРН 5	ПРН 6	ПРН 7	ПРН 8	ПРН 9	ПРН 10	ПРН 11	ПРН 12	ПРН 13	ПРН 14	ПРН 15	ПРН 16	ПРН 17	ПРН 18	ПРН 19	ПРН 20	ПРН 21	ПРН 22
ОК.1	+	+																				
ОК.2	+		+	+																		
ОК.3	+		+							+	+											
ОК.4			+																+			+
ОК.5	+								+													
ОК.6	+									+												+
ОК.7		+		+																		
ОК.8			+										+						+			
ОК.9												+		+	+						+	
ОК.10												+		+	+		+	+		+	+	+
ОК.11	+											+		+	+		+	+		+	+	
ОК.12	+		+									+			+						+	+
ОК.13			+									+		+	+		+	+		+	+	
ОК.14				+	+			+	+													
ОК.15					+			+														
ОК.16				+	+											+						
ОК.17					+			+														
ОК.18					+					+												
ОК.19					+	+		+		+												
ОК.20				+												+						

OK.21								+						+							+			
OK.22	+		+		+				+														+	
OK.23				+	+	+	+	+	+															
OK.24					+	+			+	+	+													
OK.25					+	+	+	+																
OK.26				+		+			+	+	+													
OK.27			+	+								+	+	+	+	+	+	+			+	+		
OK.28					+	+	+			+	+											+		
OK.29		+		+	+												+							
OK.30			+					+					+								+			
OK.31			+									+			+						+	+		
OK.32			+		+			+					+								+			
OK.33			+									+		+	+		+	+		+	+	+	+	+
OK.34			+		+						+		+								+			
OK.35			+									+		+	+		+	+		+	+	+	+	+
OK.36	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ВОК	+		+									+									+			+

Гарант освітньо-професійної програми

Сергій САРНАВСЬКИЙ